

Política | Actualitzat el 22/05/2019 a les 17:00

El debat republicà s'estanca a Barcelona pel dèficit de propostes concretes

El suport a la independència a la capital catalana és dispar en funció dels districtes

Manifestació independentista a Barcelona per demanar la llibertat dels presos. | Adrià Costa

El debat sobre la independència no ha estat mai tant a l'ordre del dia com ara. El referèndum de l'1 d'octubre del 2017 i la posterior proclamació d'independència del 27 d'octubre del mateix any al Parlament van suposar un abans i un després. La qüestió republicana ha estat, des de llavors, un dels eixos vertebradors de la vida política catalana i també espanyola, al qual s'ha sumat el judici al Tribunal Suprem com a element reverberador. Les eleccions municipals no en són una excepció.

El suport a l'independentisme a Barcelona, però, és dispar en funció dels barris. Gràcia, l'Eixample i Sants són -si es tenen en compte els últims resultats de les eleccions al Parlament- (<https://www.naciodigital.cat/eleccions2017/municipi/08019/barcelona>) districtes de vot clarament independentista, així com també Horta-Guinardó i part de Sarrià, Vallvidrera i el Tibidabo. Sant Gervasi, Sant Andreu o la Sagrera, per altra banda, es van tenyir de taronja, de la mateixa manera que el cinturó del Besòs, les Corts i Nou Barris. En aquests comicis, l'independentisme va tenir un suport de 45,7%, i el sobiranisme -si se sumen els comuns- va superar el 55%. Al referèndum de l'1-O, on van participar el 39,3% dels barcelonins, el sí es va imposar amb un 88,3%. El debat republicà, doncs, marca també aquestes eleccions municipals a Barcelona.

Debilitats

L'independentisme, sense projecte unitari

Barcelona és una ciutat amb una gran pluralitat d'ideologies. Tal com demostra el ventall resultant dels darrers comicis electorals, l'eix esquerra-dreta i el nacional s'entrellacen per barris i districtes, convertint la ciutat en un mapa de colors amb epicentre republicà i corona unionista.

Dels 41 regidors que té actualment l'Ajuntament de Barcelona, cap partit -en les darreres eleccions municipals del 2015- va aconseguir guanyar per àmplia majoria. Mentre que Barcelona en Comú i CiU van competir per la primera posició (11 i 10 regidors, respectivament), Ciutadans i ERC van aconseguir cinc regidors cadascun. En les últimes eleccions municipals, el partit taronja ja va irrompre amb força a la ciutat mentre que el PSC -que havia mantingut l'alcaldia des de les primeres eleccions democràtiques i fins el 2011- es va quedar amb quatre regidors. El PP i la CUP van aconseguir aportar, cadascun, tres regidors al consistori.

Ara, el ball de sigles continua i es reforça, tant dins de l'àmbit independentista com en l'unionista. Les candidatures de Jaume Collboni i la de Manuel Valls confronten amb l'esquerra independentista i els comuns, així com amb la llista de Jordi Graupera, que rep el suport de l'ANC.

Cap dels partits independentistes, però, ha presentat detalls concrets del projecte republicà, més enllà de proclames generals per revivir l'esperit de l'1 d'octubre. Una debilitat que s'arrossega i que les formacions que primen l'eix social -especialment Barcelona En Comú- han aprofitat per remarcar durant aquestes municipals. La Barcelona republicana ha quedat en un segon pla en campanya, per bé que la imatge dels presos electes al Congrés i al Senat hagi situat un parèntesi en la cursa cap al 26 de maig.

Amenaces

Les elits de Barcelona no donen suport a la República

Les considerades elits catalanes i barcelonines no han estat mai, majoritàriament, al costat de l'independentisme. Malgrat excepcions de certs sectors de l'empresariat -com Pimec i Cecot-, la patronal veu amb escepticisme els moviments en clau nacional, i una possible separació de l'estat espanyol ha espantat algunes de les principals empreses, que no han dubtat en utilitzar la seva força i influència. Un exemple d'això va ser el degoteig constant d'empreses que van traslladar la seu social fora de Catalunya després del referèndum de l'1-O, des que Banc Sabadell va obrir el meló

(<https://www.naciodigital.cat/sabadell/noticia/14057/confirmat/banc/sabadell/aprova/trasllat/alacant>) . El govern espanyol va aprovar el decret per facilitar-ho (<https://www.naciodigital.cat/noticia/139957/govern/espanyol/reforca/estrategia/anima/empreses/marxar/catalunya>) .

En aquest punt, qui es presenta com a "candidat de les elits" és Manuel Valls, mentre que el PP batalla per tenir influència, i Junts per Barcelona atrau l'esfera nacionalista de classe benestant, com demostra el suport que rep en barris com Sarrià-Sant Gervasi. En paral·lel als comicis, el triomf de la candidatura avalada per l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) a la Cambra de Comerç de Barcelona, estrictament independentista, (<https://www.naciodigital.cat/noticia/179667/recompte/definitiu/confirma/majoria/absoluta/anc/cambra>) ha sacsejat els cercles econòmics de la ciutat i ha posat en alerta candidats com Valls, que ja ha titllat de preocupant el canvi a la institució.

La posició de les elits barcelonines contrasta amb les dades que recullen la inquietud dels ciutadans. Segons dades del darrer Baròmetre Semestral de l'Ajuntament de Barcelona (https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/01/r18019_Barometre_Desembre_Evolucio_V_1_0.pdf) , l'encaix de Catalunya a Espanya és la segona preocupació dels barcelonins -12,9% ho consideren- i el tercer problema "més greu" que té la ciutat -un 7,3% ho sostenen-, només per sota de la inseguretat i l'accés a l'habitatge. Tant el trànsit, com la gestió municipal, l'atur, el turisme i la neteja queden per sota en el rànquing de preocupacions. Més d'un 50% dels barcelonins considera que la qüestió catalana és el problema més greu que té Catalunya en aquests moments.

Fortaleses

Una ciutat mobilitzada

Barcelona ha estat epicentre de lluites transformadores al llarg del segle passat. També ha liderat la mobilització republicana els darrers anys. Amb valors i aprenentatges del passat, el republicanisme ha aconseguit ensenyar múscul en diverses ocasions des del 2010. La manifestació de resposta a la sentència de l'Estatut va marcar un abans i un després, que va continuar els anys successius amb multitudinàries mobilitzacions per l'Onze de Setembre, la consulta del 9-N del 2014, el referèndum de l'1 d'octubre 2017 i l'aturada de país del 3 d'octubre.

Totes aquestes jornades van tenir un important impacte mediàtic internacional. La mobilització pacífica i festiva dels actes republicans ha estat un element clau de la normalització de les accions sobiranistes.

Oportunitats

Barcelona, capital d'Estat

El 5 de novembre del 2014 es presentava el llibre blanc "Barcelona, capital d'un nou estat" (<https://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/ca/publicacions/llibre-blanc-barcelona-capital-dun-nou-estat>), que incloïa opinions d'uns 150 experts i reflexionaven sobre els reptes i oportunitats que sorgirien si la ciutat es convertia en la capital d'un nou estat català. Aquesta va ser una proposta del govern de CiU, encapçalat per Xavier Trias, que ara el republicanisme recupera amb diverses tonalitats.

Només les forces independentistes parlen de Barcelona en clau de capital d'una futura República. Exposen el lideratge que ha d'exercir la capital en el trajecte cap a un estat propi. I destaquen els beneficis que aportaria a la ciutat ser referència d'un estat.

[despiece]Què proposen els partits?

Barcelona en Comú:

Els comuns no destaquen en el seu programa electoral a parlar de la Barcelona republicana, tot i que sí que han destacat en diversos mítings quin és el seu posicionament. La candidata a l'alcaldia, Ada Colau, ha afirmat que el govern municipal que sorgeixi de les urnes seguirà "compromès" amb la lluita contra la repressió, com ja s'ha demostrat amb la personació del consistori com a acusació en la causa judicial oberta per l'actuació dels agents de la policia espanyols en 27 centres i equipaments de la ciutat, que ha pilotat el tinent d'alcalde, Jaume Asens. D'aquesta manera, els comuns reafirmen la voluntat de defensar els drets humans i les llibertats, així com d'actuar en la lluita contra la repressió judicial del sobiranisme. Per altra banda, Colau defensa la necessitat de encetar una nova etapa de "consens i diàleg", i superar el moment d'excepcionalitat. A més, Barcelona en Comú també apunta que serà més fàcil obrir aquesta nova etapa de diàleg si al nou govern espanyol hi participen Podem i les seves confluències territorials.

Junts per Catalunya:

La candidatura liderada per Joaquim Forn, empresonat a Soto del Real, proposa que Barcelona organitzi i aculli cada any un "congrés mundial de la democràcia" -una iniciativa que no es pot deslligar de la situació política a Catalunya, marcada per l'exili i la presó i la demanda d'un referèndum acordat-. JxCat, però, no promou propostes concretes en el seu programa per arribar a la independència.

Barcelona pel Canvi-Ciudadans:

El partit de Manuel Valls no planteja cap mesura en clau republicana, tot i que sí que aposta per millorar el posicionament de Barcelona al món i redefinir el rol de la ciutat com a capital de Catalunya. Segons el seu programa, s'han de "teixir complicitats amb altres territoris d'Espanya i d'Europa", i Barcelona ha de recuperar l'objectiu de ser "cocapital d'Espanya", aconseguint un "colideratge amb l'Estat". Aposta per accelerar el desenvolupament del corredor mediterrani per als beneficis que aportarà a les empreses i, pel que fa a la llengua, proposa una "aposta decidida pel bilingüisme institucional" perquè "tots els seus ciutadans se sentin respectats en la seva llengua materna i que en cap situació no en siguin discriminats per l'ús".

ERC:

ERC planteja elaborar una Carta Republicana de Drets i Deures que sigui l'embrí de la Constitució de la República ja que, segons consta en el seu programa, "la República comença a Barcelona". Aquesta ha de ser la base d'un nou contracte social a la ciutat -aplicable a altres municipis- per convertir la Barcelona republicana en "una veu referent a Europa" en la defensa de la solidaritat,

la democràcia i la justícia global. De la mateixa manera, la candidatura d'Ernest Maragall proposa crear xarxa de ciutats europees que siguin un "front comú contra l'autoritarisme i l'extrema dreta a Europa".

PSC:

Els socialistes alerten, al seu manifest electoral, del "risc" que provoca el procés català en la societat, ja que "afecta la convivència i la prosperitat" de la ciutat. De fet, el candidat del PSC posa al mateix sac els independentistes i Ada Colau, i insta a passar pàgina perquè Barcelona pugui avançar en el seu camí de cocapital de l'estat espanyol, com a segona ciutat forta dins d'Espanya. Aquest nou paper s'haurà de notar amb majors inversions en infraestructures, taxes i seus d'organismes, i una major presència i capacitat decisòria de l'Ajuntament i l'Àrea Metropolitana en al gestió dels serveis i béns metropolitans, com ara el port, el tren o l'aeroport.

PP:

L'empresari Josep Bou planteja un pla de xoc a Barcelona per frenar l'esperit republicà. Com a candidat de la "dreta centrada", tal com es descriu, planteja evitar el triomf del procés com un dels tres grans objectius, conjuntament amb una ocupació de qualitat i afrontar el problema de l'habitatge. Per això, propugna una política municipal basada en la gestió i no la ideologia, i "una Barcelona on el rei no s'hi trobi malament i no hi hagi impunitat per a la gent que talla carrers i carreteres". Clarament contrari a l'ideal republicà, defensa treure llaços i elements grocs dels edificis públics i, per exemple, canviar el nom de la plaça Francesc Macià pel de Montserrat Caballé, en la línia de posar noms en el nomenclàtor "que agradin a tothom".

CUP:

La CUP entén que Barcelona i els seus barris han de ser un marc territorial de referència des d'on impulsar la construcció nacional dels Països Catalans, la ruptura democràtica cap a la independència. Per això, apunta la CUP al seu programa, s'ha de normalitzar la llengua i cultura catalanes, s'ha de donar suport a les iniciatives i moviments socials que permetin avançar en la construcció del PPCC, s'ha de recuperar, preservar i difondre la "memòria rebel i conflictiva" de Catalunya, s'ha d'impulsar un àmbit institucional comú als Països Catalans, i fer avançar el moviment popular que organitza la ruptura democràtica, si escau, amb desobediència institucional. La CUP també aposta per l'obertura d'un procés constituent com a instrument de transició i control del nou Estat.

Barcelona és Capital-Primàries:

Les propostes de Jordi Graupera en clau republicana inclouen diferents mesures per fer efectiva la independència. Entre aquestes, "exercir valentia institucional per reduir el poder dels ministeris i els oligopolis espanyols", enfortir els lligams entre els Països Catalans, aplicar les mesures proposades per l'ANC -com la sobirania fiscal o el consum de proximitat-, que l'Ajuntament de Barcelona defensi la independència quan el Parlament la declari, així com preguntar periòdicament a la cambra catalana "quins són els seus plans per fer efectiva la independència". Per altra banda, també planteja proposar al ple de l'Ajuntament l'entrada de Barcelona a l'Assemblea de Municipis per la Independència (AMI), i fer del català la llengua "per defecte" i "sense excepcions" a les institucions. [/despiece]